

**«Психология және менеджмент инновациялық
академиясы» ЖШС**

ЖОБА

**«Білім берудегі психодиагностика:
құралдар, әдістеме және деректерді интерпретациялау»**

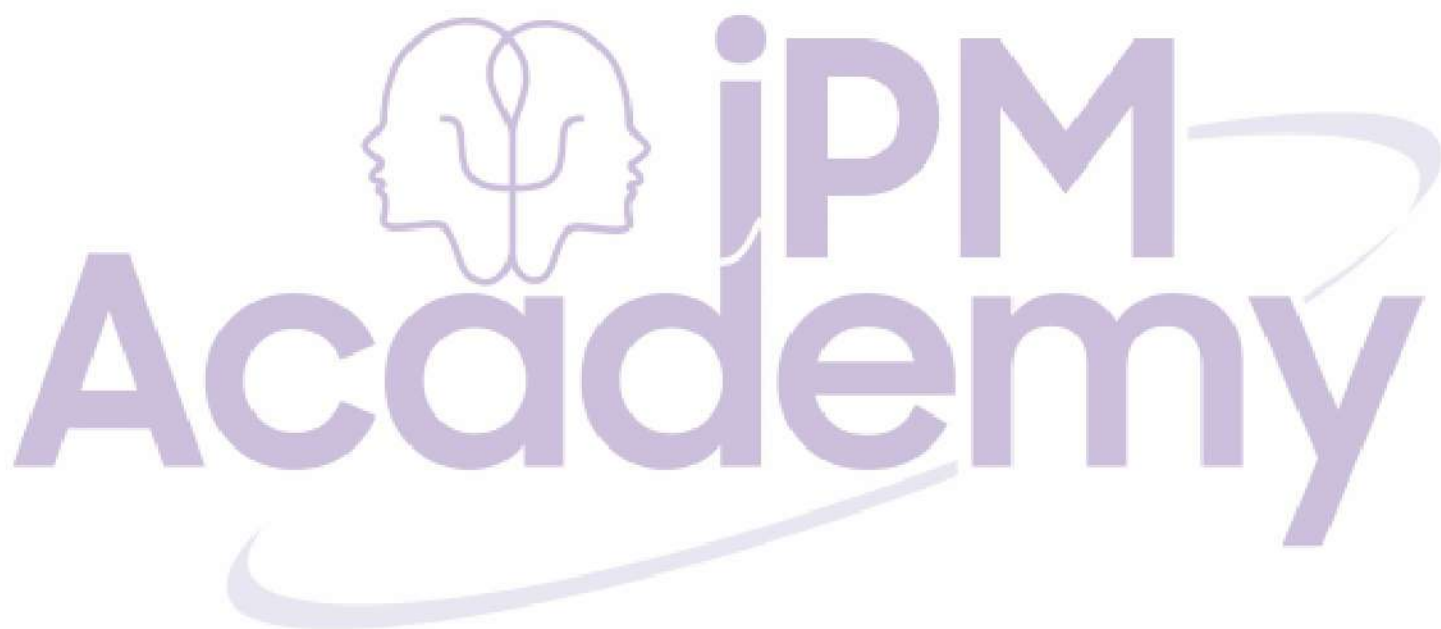
жалпы білім беретін мектептердің педагогтары,
психологтары үшін біліктілікті арттыру курсының

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Астана, 2025

МАЗМҰНЫ

1 бөлім	Жалпы ережелер	3
2 бөлім	Глоссарий	5
3 бөлім	Бағдарлама тақырыбы	7
4 бөлім	Бағдарламаның мақсаттары, міндеттері және күтілетін нәтижелер	8
5 бөлім	Бағдарлама құрылымы мен мазмұны	9
6 бөлім	Оқу процесін ұйымдастыру	11
7 бөлім	Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі	12
8 бөлім	Оқыту нәтижелерін бағалау	14
9 бөлім	Курстан кейінгі сүйемелдеу	14
10 бөлім	Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі	15
Қосымша 1	Қорытынды жұмыстарды бағалау критерийлері	17

1 бөлім. Жалпы ережелер

«Білім берудегі психодиагностика: құралдар, әдістеме, деректерді интерпретациялау» білім беру бағдарламасы (бұдан әрі-Бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі, орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы №348 бұйрығына сәйкес әзірленді.

Психодиагностика қазіргі білім беру жүйесінде маңызды орын алады және білім беру мекемелеріндегі балалар мен жасөспірімдерді психологиялық қолдау мен сүйемелдеудің ажырамас құралы болып табылады, өйткені баланың ішкі әлемін түсіну балалар мен жасөспірімдердің жеке, танымдық және эмоционалдық сипаттамаларын объективті зерттеуге бағытталған әдістер мен әдістер кешенін қамтитын педагогикалық тиімді өзара әрекеттесуді құрудың негізі болып табылады.

Бағдарламаның өзектілігі

Бағдарлама білім беру жүйесінің мамандарында балалар мен жасөспірімдердің психологиялық жай-күйін, дамуы мен тұлғааралық қатынастарын кешенді диагностикалау бойынша тұрақты құзыреттерді қалыптастыру мақсатында әзірленген.

Курстың негізі психодиагностиканың заманауи ғылыми тәсілдері болып табылады, олар жеке және жас ерекшеліктерін, сондай-ақ баланың дамуының әлеуметтік мәнмәтінін зерттеуді қамтиды. Мазасыздық, стресс, бейімделу, эмоционалды интеллект, мотивация, когнитивті функция сияқты психологиялық процестер мен жағдайларды түсінуге көп көңіл бөлінеді, бұл тәуекел аймақтарын да, даму ресурстарын да анықтауға мүмкіндік береді.

Бағдарлама келесі міндеттерді шешуді қамтиды:

1. Құқықтық аспектілерді түсіну, балалардың психологиялық көмекке, дербес деректерді қорғауға, кәсіби қызметтің құпиялылығы мен этикалық стандарттарына құқықтарын регламенттейтін Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын білу;
2. Тыңдаушылардың психодиагностиканың мәні мен әдістері, оның теориялық негіздері, міндеттері, білім беру мекемелеріндегі психодиагностика саласындағы этикалық принциптері мен нормативтік талаптары туралы түсініктерін кеңейту;
3. Қатысушыларды диагностиканың негізгі заманауи құралдарын пайдалану негіздеріне үйрету;
4. Оқушылардың жеке ерекшеліктерін, психоэмоционалды жағдайын, тұлғааралық қарым-қатынастарын және балалар мен жасөспірімдердің оқу мотивациясын бағалау үшін практикалық әдістер мен тест құралдарын игеру;
5. Тестілеу нәтижелерін түсіндіру дағдыларын дамыту;
6. Диагностикалық деректерді дұрыс талдау, контекстті, жеке сипаттамаларды ескеру және мұғалімдерге, ата-аналарға және мамандарға негізделген ұсыныстарды қалыптастыру қабілетін дамыту;

7. Білім беру жүйесінде балалар мен жасөспірімдерді психодиагностикалық сүйемелдеудің заманауи технологияларын оқыту;

8. Әр түрлі жас топтарындағы дезадаптация мен бұзылулардың белгілері мен белгілерімен танысу;

9. Психологиялық қолдаудың жеке және топтық бағдарламаларын әзірлеу дағдыларын дамыту;

10. Педагогтердің алдын алу және түзету үшін диагностикалық деректерді қолдануға кәсіби дайындығын арттыру.

Жалпы мемлекеттік басымдықтармен байланыс.

«Білім берудегі психодиагностика: құралдар, әдістеме, деректерді интерпретациялау» курсының бағдарламасы балалар мен жасөспірімдердің психикалық саулығы мәселелеріне мемлекеттің ерекше назарын, білім беру жүйесіндегі психологтың қызметін реттеуді ескеріп және ұлттық заңнамаға сүйене отырып құрылған, бұл оның Қазақстан Республикасындағы білім беру саласының мамандары үшін өзектілігі мен практикалық маңыздылығын қамтамасыз етеді. Бұл оқушылардың психологиялық жағдайымен жұмыс істеуге жүйелі көзқарасты нығайтуға, олардың жеке әлеуетін дамытуға және әлеуметтік бейімделуге ықпал етеді.

Қазақстан Республикасында оқытудың тиімділігін арттыру және қолдаушы білім беру ортасын қалыптастыру мәселелеріне көп көңіл бөлінеді. Ел заңнамасы баланың психологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге және жеке басының дамуына ерекше назар аударады, бұл мектеп психологтарының қызметін және білім алушыларды психологиялық-педагогикалық қолдауды реттейтін бірқатар нормативтік құжаттарда көрсетілген.

«Бала құқықтары туралы конвенцияны ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес мемлекет баланың зорлық-зомбылықтың барлық түрлерінен қорғану құқығын қамтамасыз етуге, сондай-ақ оларға психологиялық көмекке қол жеткізуге міндетті. «Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары туралы» №345 Қазақстан Республикасының Заңы баланың психологиялық қолдау құқығын бекітеді, «Қазақстан Республикасындағы білім туралы» Заң және Қазақстан Республикасы Білім Министрінің 2025 жылғы 29 сәуірдегі № 92 бұйрығы. «Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметінің ережелерін бекіту туралы» педагогтер мен психологтардың балалардың психологиялық жағдайын уақтылы диагностикалау, қауіп-қатерді анықтау және психологиялық қолдау көрсету жөніндегі міндеттерін бекітеді.

Қазақстан Республикасының «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ кодексі балалардағы ауытқуларды ерте анықтау туралы нормаларды қамтиды, ал Қазақстан Республикасының «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзету арқылы қолдау туралы» 2002 жылғы 11 шілдедегі №343 Заңы диагностика қағидаларын белгілейді және мүмкіндігі шектеулі балаларды сүйемелдеу.

Бағдарлама білім беру ұйымдарында білім алушылардың оқу қауіпсіздігіне ғана емес, психологиялық қауіпсіздігіне де ықпал ететін жағдайлар жасауға қабілетті білікті мамандарды даярлауды қамтамасыз етеді.

Психодиагностикалық білім мен әдістерді енгізу баланың толыққанды дамуына жағдай жасауға, психологиялық климатты жақсартуға және білім беру қызметінің тиімділігін арттыруға ықпал етеді.

Бағдарламаны іске асыру нәтижесінде қатысушылар заманауи психодиагностикалық құралдарды тиімді қолдана алады, олардың нәтижелерін түсіндіре алады және қолайлы білім беру ортасын қалыптастыруға және білім алушылардың психологиялық саулығын қамтамасыз етуге ықпал ететін негізделген шешімдер қабылдай алады.

Тыңдаушыларды курстық оқыту ұзақтығы бағдарлама тақырыбына сәйкес 80 академиялық сағатты құрайды.

Оқыту тілі: қазақ, орыс.

2 бөлім. Глоссарий

Валидацияланған әдістер - бұл ғылыми тексеруден өткен және нақты үлгіде және қолдану шарттарында бағалауға арналған психологиялық сипаттамаларды сенімді түрде өлшеу қабілетін дәлелдеген диагностикалық әдістер мен тәсілдер

Дезадаптация - бұл жеке тұлғаның әлеуметтік, білім беру немесе басқа ортаның талаптарына бейімделуінің бұзылуы, іс-әрекеттің тиімділігінің төмендеуінде, мінез-құлықтағы қиындықтарда, эмоционалды тұрақсыздықта және тұлғааралық қатынастардың нашарлауында көрінеді.

Дифференциалды психодиагностика - көріністеріне ұқсас, бірақ мәні бойынша ерекшеленетін психологиялық сипаттамаларды анықтау және ажырату.

Нәтижелерді түсіндіру - маңызды психологиялық заңдылықтарды анықтау мақсатында психодиагностика барысында алынған деректерді түсіндіру және талдау процесі.

Когнитивті процестер - қабылдау, зейін, есте сақтау, ойлау және есептерді шешуге байланысты психикалық функциялар.

Құпиялылық - психодиагностика және психологиялық көмек процесінде алынған клиенттің жеке ақпаратын қорғау принципі.

Жеке ерекшеліктер - адамның мінез-құлқы мен қабылдауындағы бірегейлігін анықтайтын тұрақты психикалық сипаттамалар.

Деректерді өңдеу - алынған психодиагностикалық деректерді жүйелеу, талдау және түсіндіру.

Білім беру ортасы - адамның оқуы мен дамуы жүретін әлеуметтік, педагогикалық және психологиялық факторларды қоса алғанда, жағдайлар кешені.

Мінез-құлық бұзылысы - бұл адамның мінез-құлқындағы әлеуметтік, жас немесе нормативтік стандарттардан жүйелі ауытқулар, олар деструктивті,

агрессивті, гиперактивті, болдырмайтын немесе оқу, әлеуметтік немесе отбасылық ортаға бейімделуге кедергі келтіретін басқа да жағымсыз әрекеттерде көрінеді. Білім беру контекстінде мінез-құлқы бұзылыстары тәртіпті бұзудан, тәрбиешілермен және құрдастарымен жанжалдан, оқу және жатақхана ережелерін бұзудан, әлеуметтену мен эмоционалды реттеудегі қиындықтардан көрінуі мүмкін.

Психодиагностика - практикада негізделген шешімдер қабылдау үшін адамның жеке ерекшеліктерін, жай-күйі мен мінез-құлқын анықтау мақсатында психологиялық ақпаратты жүйелі түрде жинау, талдау және түсіндіру процесі.

Психологиялық портрет - диагностика нәтижесінде алынған адамның негізгі психикалық және жеке сипаттамаларының жүйелі сипаттамасы.

Психологиялық бақылау - адамның мінез-құлқын табиғи жағдайда жүйелі бақылау мен бекітуді қамтитын зерттеу әдісі.

Психологиялық сүйемелдеу - білім беру ортасында тұлғаның табысты дамуы үшін жағдай жасауға бағытталған психологтың жүйелі қызметі.

Психометрия - психикалық сипаттамаларды сандық бағалау мақсатында психологиялық тестілерді құру, жүргізу және түсіндіру ғылымы мен технологиясы.

Тест - тапсырмалар немесе сұрақтар жиынтығынан тұратын жеке тұлғаның белгілі бір психологиялық сипаттамаларын өлшеудің стандартталған құралы.

Тесттік нұсқаулық - тесттен қалай өту керектігін және оның нәтижелерін қалай түсіндіру керектігін түсіндіретін ережелер мен нұсқаулар жиынтығы.

Эмоционалды күй - белгілі бір эмоционалды фонмен сипатталатын уақытша психикалық күй (қуаныш, мазасыздық, қорқыныш және т.б.).

Этикалық нормалар - клиенттің құқықтары мен қадір-қасиетін қорғауға бағытталған психологтың мінез - құлқы мен кәсіби жауапкершілігінің ережелері.

Психодиагностиканың этикалық принциптері - диагностика жүргізу кезінде жеке адамның жеке өмірін, еріктілігін және құқықтарын құрметтеуді қамтамасыз ететін нормалар мен ережелер.

3 бөлім. Бағдарламаның тақырыбы

Бағдарлама диагностикалық қызметті реттейтін нормативтік-құқықтық актілерді талдауды, сондай-ақ психодиагностиканың заманауи әдістерін практикалық дамытуды қамтиды.

Бағдарлама негізгі және мамандандырылған психодиагностикалық құралдармен танысуға, Диагностика нәтижелерін түсіндіруді үйренуге, олардың нәтижелері бойынша тиімді қарым-қатынас орнатуға, сондай-ақ алынған деректерді девиантты мінез-құлқы пен оқудағы қиындықтарды түзету және алдын алу мақсатында пайдалануға мүмкіндік береді. Психодиагностикалық жұмыстарды жүргізудегі этикалық және ғылыми мәселелерге, тесттерді өңдеу мен түсіндіруге ерекше назар аударылады.

Бағдарлама практикалық бағытта болып табылады және оны педагогтер мен мектеп психологтарының жұмысында қолдануға болады, өйткені ол кейстерді, өңдеу хаттамаларының шаблондарын және маманның әрекет ету алгоритмдерін қамтиды.

Бағдарламаның жаңашылдық дәрежесі:

- тестілеу нәтижелерін өткізудің және түсіндірудің әртүрлі ғылыми тәсілдері қарастырылған;
- психодиагностиканың заманауи және валидацияланған әдістері ұсынылған;
- инклюзивті білім беру шеңберінде диагностика кейстері қаралды;
- диагностика мамандарының пәнаралық өзара іс – әрекеттер кейстері қаралды;
- психодиагностикалық зерттеулерді жүргізу мен өңдеудегі негізгі қауіп-қатер анықталды;
- психодиагностикалық жұмысты жүргізу кезінде психологтың іс-әрекеттер алгоритмдері ұсынылған;
- мектеп психологының жұмысында және білім беру жүйесінде психодиагностикалық зерттеулердің негізгі бағыттарын ашатын кейстер әзірленді;
- заманауи цифрлық технологиялар мен онлайн психодиагностика құралдары талданды.

4 бөлім. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаты педагогтар мен мектеп психологтарының психодиагностикалық зерттеулер жүргізу саласындағы кәсіби құзыреттілігін дамыту, психодиагностиканың өзекті әдістері мен құралдары туралы мағлұматты арттыру, нақты психодиагностикалық әдістерді практикалық меңгеру мүмкіндігін жасау болып табылады.

Бағдарламаның міндеттері:

1. Заманауи психодиагностикалық құралдар туралы мағлұмат алу деңгейін арттыру.
2. Білім беру жүйесінде педагогтер мен мектеп психологтарының балалармен және жасөспірімдермен психодиагностикалық жұмысының принциптерін, әдістерін, формаларын, технологияларын қарастыру.
3. Психодиагностика нәтижелерін талдау және түсіндіру дағдыларын дамыту.
4. Психологиялық-педагогикалық қорытынды мен ұсынымдарды ресімдеу тәсілдерін оқыту.
5. Эмоционалды - мінез-құлық және когнитивті бұзылулардың тәуекелдерін ерте анықтау қабілетін дамыту.

6. Цифрлық технологияларды және онлайн психодиагностика құралдарын пайдалану дағдыларын пысықтау.

Бағдарлама аяқталғаннан кейін қатысушылар:

1. Психодиагностикалық процестің құрылу ерекшелігінің, құрылымының және моделінің ғылыми негіздерін меңгереді.
2. Психологиялық зерттеуді ұйымдастыру және жүргізу, алынған мәліметтерді түсіндіру және қорытынды жасау.
3. Психодиагностика нәтижелерін түзету және алдын алу жұмыстарында қолдана алады.
4. Ата-аналармен, педагогтармен және сүйемелдеу қызметтерінің мамандарымен тиімді қарым-қатынас жасайды.
5. Психодиагностикалық процедураларды тиімді жүргізу үшін қажетті кәсіби ойлау дағдыларын меңгереді.
6. Практикалық кәсіби қызметпен психодиагностикалық құралдарды әзірлеу (жоспарлау, сипаттау, визуалды және мәтіндік мазмұнмен толтыру, өткізу ерекшеліктерін ескеру, енгізу).
7. Диагностика үшін сандық ресурстарды онлайн форматта қолдана алады.

5 бөлім. Бағдарлама құрылымы мен мазмұны

Тыңдаушыда белгіленген мақсат пен міндеттерге сәйкес келетін кәсіби білімді, дағдыларды қалыптастыру үшін бағдарламаның мазмұны 5 модульді игеруді көздейді.

Модуль 1. Психодиагностикаға кіріспе және психодиагностикалық жұмыстың этикалық аспектілері.

Бірінші модуль психодиагностиканың негізгі ұғымдарын, міндеттері мен принциптерін аша отырып, психодиагностика процесін теориялық сипаттауға арналған. Кәсіби этика, құпиялылық, қатысудың еріктілігі және диагностикалық қызметті құқықтық реттеу мәселелеріне ерекше назар аударылады. Модуль психодиагностика тарихы мен психодиагностиканың психометриялық негіздерінің қысқаша сипаттамасын қамтиды. Модуль тыңдаушыларды психодиагностикалық зерттеулерді құру тәсілдеріне бағдарлауға және мамандардың этикалық құзыреттерін өзектендіруге арналған.

Күтілетін нәтижелер:

- тыңдаушылар білім беру жүйесіндегі кәсіби қызмет ретінде психодиагностика туралы тұтас түсінік алады;
- психодиагностиканың негізгі ұғымдарын, мақсаттары мен принциптерін меңгереді;
- балалармен психодиагностикалық жұмыстың этикалық және құқықтық негіздерімен танысады; маманның кәсіби жауапкершілігі мен біліктілігіне қойылатын талаптарды түсінуді қалыптастырады;

- психодиагностиканың қалыптасу кезеңдерін және оның ғылыми негіздерін меңгереді.

Модуль 2. Психодиагностиканың әдістері мен құралдары.

Бұл модуль психодиагностикалық әдістердің жіктелуін, білім беру тәжірибесінде қолданылатын сенімді және нақты психодиагностикалық әдістерді қарастырады: проективті, сауалнама, тест және бақылау әдістері. Психодиагностикалық шкалалар, өлшеулер түрлері мен деңгейлері сипатталған. Әр түрлі жастағы (кіші мектеп оқушылары, жасөспірімдер) әдістемелерге шолу жасалды. Заманауи цифрлық технологиялар мен онлайн психодиагностика құралдары талданды. Екінші модуль әртүрлі типтегі психодиагностикалық жағдайларда психодиагностикалық әдістерді пайдалану туралы түсінікті кеңейтуге бағытталған.

Күтілетін нәтижелер:

- тыңдаушылар білім беру ортасында психодиагностикалық әдістерді қолданудың жіктелуі мен ерекшеліктерін меңгереді;
- зерттеу жасын және міндеттерін ескере отырып, когнитивті, интеллектуалды, жеке және эмоционалды салаларды диагностикалау әдістерін таңдауға және қолдануға үйренеді;
- сандық және онлайн психодиагностика құралдарының мүмкіндіктері мен шектеулері туралы түсінік алады.

Модуль 3. Мектептегі бейімделудің психодиагностикасы, эмоционалды және мінез-құлық қиындықтары.

Бұл модульде психодиагностикалық зерттеудің кезеңдері, психологиялық дезадаптация критерийлері, мазасыздықты, депрессияны, агрессивтілікті, назар тапшылығының бұзылуын және гиперактивтілікті диагностикалау әдістері қарастырылған. Әр түрлі жастағы зерттеулердің ерекшеліктері, мектеп жасына дейінгі балалардың, бастауыш сынып оқушыларының, орта буын, жасөспірімдер мен бітіру сыныптарының психодиагностикасының ерекшелігі. Инклюзивті білім беру аясында диагностиканың ерекшеліктері қарастырылды.

Күтілетін нәтижелер:

- тыңдаушылар білім алушылардың мектептегі бейімделу белгілерін, эмоционалды және мінез-құлық қиындықтарын анықтауды үйренеді;
- әртүрлі жас топтары үшін психодиагностика жүргізу ерекшеліктерін меңгереді;
- жеке білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, инклюзивті білім беру жағдайында диагностиканың практикалық дағдыланады

Модуль 4. Нәтижелерді түсіндіру және қорытынды жасау.

Төртінші модуль диагностика нәтижелерін талдау, қорытындылар мен ұсыныстарды тұжырымдау дағдыларын дамытуға бағытталған. Психологиялық

қорытынды ұғымы, оны қалыптастырудың негізгі ережелері, құрылымы мен ұсыныстары қарастырылады. Психологиялық-педагогикалық қорытындылардың үлгілері ұсынылған, психодиагностикалық деректерді түсіндірудегі типтік қателер және олардың салдары қарастырылған.

Күгілетін нәтижелер:

- тыңдаушылар психодиагностикалық деректерді талдау және интерпретация алгоритмдерін меңгереді;
- кәсіби талаптарға сәйкес психологиялық және психологиялық-педагогикалық қорытындылар жасауды үйренеді;
- типтік интерпретациялық қателіктердің алдын алу және негізделген диагностикалық шешімдер қабылдау дағдыларын қалыптастырады.

Модуль 5. Психодиагностика нәтижелерін сүйемелдеу және алдын алу практикада қолдану.

Қорытынды модулі сүйемелдеу бағдарламаларын құру, ата-аналармен және сүйемелдеу тобымен өзара әрекеттесу, алдын алу профилактикалық іс-шараларды жоспарлау үшін диагностикалық деректерді пайдалану дағдыларын пысықтауға бағытталған. Модуль практикаға бағытталған сипатқа ие және курс шеңберінде алынған білімді қорытындылауды және бекітуді қамтиды.

Күгілетін нәтижелер:

- тыңдаушылар түзету, дамыту және алдын алу жұмыстарын жоспарлау үшін психодиагностика нәтижелерін пайдалануды үйренеді;
- педагогтармен, ата-аналармен және сүйемелдеу тобының мамандарымен кәсіби өзара әрекеттестік принциптерін меңгереді;
- диагностикалық деректерді білім алушыларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу жүйесіне біріктіре алады.

Бағдарламаның оқу-тақырыптық жоспары

№	Модуль мен тақырып атауы	Сағат саны	Теория	Өзіндік жұмыс	Практикалық жұмыс
1	Модуль 1. Психодиагностикаға кіріспе және психодиагностикалық жұмыстың этикалық аспектілері	12	6	4	2
1.1.	Психодиагностикаға кіріспе. Білім беру жүйесіндегі психодиагностика ұғымдары, мақсаттары, принциптері.		4	-	-
1.2.	Психодиагностиканың этикалық нормалары мен құқықтық аспектілері. Білім беру жүйесіндегі психодиагносттың біліктілігіне қойылатын талаптар.		2	2	1
1.3.	Психодиагностиканың пайда болу және қалыптасу		2	2	1

	тарихы және оның дифференциалды психологиямен, психометрикамен және тестологиямен байланысы (туылған сәтінен бастап осы уақытқа дейін)				
2.	Модуль 2. Психодиагностиканың әдістері мен құралдары.	24	12	6	6
2.1.	Психодиагностикалық әдістерді жіктеу. Білім беру жүйесінде қолданылатын психодиагностикалық әдістер.		4	2	2
2.2.	Когнитивтік саланы диагностикалау әдістемесі. Тұлғаны және эмоциялық жағдайды диагностикалау әдістемесі. Тұлғаның зияткерлік саласын диагностикалау әдістемесі.		4	2	2
2.3.	Заманауи цифрлық технологиялар және психодиагностиканың онлайн құралдары. Психодиагностиканың цифрлық технологияларының мүмкіндіктері мен шектеулері.		4	2	2
3.	Модуль 3. Мектептегі бейімделудің психодиагностикасы, эмоционалды және мінез-құлық қиындықтары.	14	6	4	4
3.1.	Алаңдаушылықты, агрессияны, мінез-құлықтық бұзылуларды және т.б. диагностикалау.		2	2	2
3.2.	Әртүрлі жастағы адамдар үшін зерттеу жүргізу ерекшеліктері. Инклюзивті білім беру шеңберінде диагностика.		4	2	2
4.	Модуль 4. Нәтижелерді түсіндіру және қорытынды жасау.	14	6	4	4
4.1.	Диагностикалық деректерді талдау алгоритмдері. Психологиялық қорытынды түсінігі, оны қалыптастырудың негізгі ережелері.		2	2	2
4.2.	Психологиялық-педагогикалық қорытынды жасау. Түсіндіру қателері және олардың салдары. Диагностика қателерін болдырмау бойынша кейстерді шешу.		4	2	2
5	Модуль 5. Психодиагностика нәтижелерін сүйемелдеу және алдын алу практикада қолдану.	12	4	4	4
5.1.	Деректерді түзету және профилактикалық жұмыста пайдалану.		2	2	2
5.2.	Педагогтармен, ата-аналармен және сүйемелдеу командасымен өзара әрекеттесу.		2	2	2
6.	Қорытынды тестілеу	2	-	-	-
	Сағат саны	80	38	22	20

6 бөлім. Оқу процесін ұйымдастыру

Біліктілікті арттыру курстары білім беру бағдарламаларын әзірлеуді, келісуді және бекітуді, сондай-ақ педагогтердің қызметін курстан кейінгі сүйемелдеуді және білім беру бағдарламаларының тиімділігіне мониторингті, біліктілікті арттыру курстарын ұйымдастыру мен өткізуді регламенттейтін Ережеге сәйкес ұйымдастырылады:

1) еңбек қызметінен қол үзбей (оның ішінде қашықтықтан оқыту тәсілімен);

2) жалақысын сақтай отырып, еңбек қызметінен қол үзіп (оның ішінде

қашықтықтан оқыту тәсілімен);

3) 1 (бір) жылға дейінгі мерзімге еңбек қызметінен қол үзіп шетелде;

4) аралас (қашықтықтан оқытуды қолдана отырып, күндізгі).

Курстарды өткізу аудиториялық және қашықтықтан нысандарда, сондай-ақ оқытылатын бейінге сәйкес техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының педагогтері үшін кәсіпорындар (ұйымдар) базасында әртүрлі бағыттар мен модульдерді меңгеру арқылы бір мезгілде немесе кезең-кезеңмен жүзеге асырылады.

Курстарды өткізу кезеңінде жеке дәрістер оқуға және практикалық сабақтарды жүргізуге ұйым әдіскерлерді, педагогтарды, білім беру ұйымдарының басшыларын, практиктарды, өндірістік кәсіпорындардың мамандарын, өңірлік кәсіпкерлер палаталарының, жұмыс берушілер қауымдастықтарының өкілдерін тартады.

Білім беру процесі оқу жоспарымен, жылдық кестемен, ұйымның сабақ кестесімен реттеледі.

Курстардың ұзақтығы:

1) Қысқа мерзімді курстар 36 дан 108 академиялық сағатқа дейін;

2) Ұзақ мерзімді курстар 108 сағаттан артық академиялық сағат;

3) Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдары педагогтерінің тағылымдамасы тағлымдама 36 академиялық сағаттан кем емес

Курстардың ұзақтығы шетелдегі курс:

1) Қысқа мерзімді курстар 36 дан 108 академиялық сағатқа дейін

2) Ұзақ мерзімді курстар 1 (жыл) жылға дейін

Курстың академиялық сағаты 45 минутты құрайды.

Біліктілікті арттыру курсының оқу процесін ұйымдастыру шарттары:

1) белгіленген оқу жоспарына, сабақ кестесіне және графигіне сәйкес оқуға;

2) оқу тәртібі мен мінез-құлық нормаларын сақтауға, оның ішінде профессор-оқытушылар құрамына және басқа да білім алушыларға құрмет көрсетуге, олардың ар-намысы мен қадір-қасиетіне қол сұқпауға;

3) біліктілікті арттыру курсының кестесіне сәйкес барлық сабақтардың кемінде 80% - қатысуға;

4) алынған ең жоғары балдың кемінде 50% көлемінде қорытынды тестілеуден өтуге міндетті.

7 бөлім. Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі

Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету әдістемелік ұсынымдардың мынадай құрылымын қамтиды:

1) дәріс кешені:

- дәріс тезистері

- иллюстрациялық материал

- әдебиет

- бақылау сұрақтары (кері байланыс).

2) практикалық сабақтар:

- мақсат
- оқыту міндеттері
- тақырыптың негізгі сұрақтары
- түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу үшін оқытудың негізгі нысандары/әдістері/технологиялары
- түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері

- әдебиет
- бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т.б.).

3) өзіндік жұмыс:

- мақсат
- тапсырмалар
- орындау/ бағалау нысаны (реферат, презентация, тапсырмалар, тесттер, Алгоритмдер құрастыру, жобалар жазу).

- Өзіндік жұмысты орындау критерийлері (тапсырманы орындауға қойылатын талаптар)

- тапсыру мерзімі
- әдебиет
- бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т.б.).

8 бөлім. Оқыту нәтижелерін бағалау

Оқыту нәтижелерін бағалау жобаны қорғау, өзіндік жұмыс, тестілеу нысанында жүргізіледі. (*1-қосымшада*)

Жобаны қорғау 4-5 тыңдаушыдан тұратын топтық жұмыс түрінде өтеді. Әр топ өз жобасын дайындайды.

Өзіндік жұмыс барысында тыңдаушылар қызметті жоспарлауды, ұйымдастыруды және талдауды көздейтін жеке тапсырманы орындайды.

Қорытынды тестілеу біліктілікті арттыру курстары бағдарламасының мазмұны бойынша сұрақтарға жауаптарды қамтиды. Қорытынды тестілеу үшін ең жоғары балл-100 балл, ең аз -50 балл.

50 және одан көп балл алған тыңдаушыға сертификат беріледі. Әйтпесе, біліктілікті арттыру курсы тыңдау туралы анықтама беріледі.

Сертификат алмаған тыңдаушылардың мүмкіндігі бар:

- 1) жылына бір реттен артық емес білімді қайта бағалауға;
- 2) тыңдаушылардың келесі ағымымен білімді қайта бағалауға;
- 3) ағымдағы жыл ішінде дәлелді себептермен бір ағыннан екінші ағынға ауыстыруға құқылы.

4) растайтын құжаттарды ұсына отырып, дәлелді себеппен үзілген курсты аяқтауға құқылы.

Біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламасына сәйкес қорытынды бағалаудан сәтті өткен тыңдаушыларға тақырып пен сағат көлемі көрсетілген біліктілікті арттыру курстарының тақырыбы бойынша сертификат беріледі.

9 бөлім. Курстан кейінгі сүйемелдеу

Білім беру бағдарламасы аяқталғаннан кейін тыңдаушыны курстан кейінгі сүйемелдеу қолданылады.

Курстан кейінгі сүйемелдеу тыңдаушылардың курстан кейінгі қызметіне үздіксіз мониторинг жүргізу және әдістемелік, консультациялық көмек көрсету арқылы оның кәсіби құзыреттілігін дамытуды қамтамасыз етеді. Біліктілікті арттыру курстарынан өткен тыңдаушылар алған кәсіби құзыреттіліктерін жұмыс барысында қолданады.

Курстан кейінгі қызметті сүйемелдеу нысандары мыналарды қамтиды: тыңдаушыларға олардың басқару қызметінде әдістемелік, консультациялық көмек көрсету, рефлексиялық семинар өткізу, конкурстарға қатысу.

Әдістемелік қолдау және педагогтарды барлық өзгерістер туралы уақтылы хабардар ету үшін әртүрлі байланыс құралдары қолданылады: электрондық пошта, әлеуметтік желілердің мессенджерлері (Facebook, WhatsApp), Google қызметтері (Duo, Hangouts); тыңдаушылардың желілік әдістемелік бірлестігі.

Курстан кейінгі сүйемелдеуді ресурстық қамтамасыз ету үшін курстың тақырыбы бойынша электрондық материалдар (әдістемелік құралдар, тірек материалдар, интернет көздеріне сілтемелер) қолданылады.

10 бөлім. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319-III Заңы.
2. «Жалпы білім беретін ұйымдарға арналған жалпы білім беретін пәндер, таңдау курстары және факультативтер бойынша үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» бұйрығы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығы.
3. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы №348 бұйрығы.
4. «Денсаулық сақтау саласындағы мамандарға қосымша және бейресми білім беру қағидаларын, денсаулық сақтау саласындағы қосымша және бейресми білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдарға қойылатын біліктілік талаптарын, сондай-ақ денсаулық сақтау саласындағы мамандар алған оқыту нәтижелерін тану қағидаларын бекіту туралы «Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-303/2020 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы қосымша және бейресми білім беру арқылы». Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2023 жылғы 20 маусымдағы № 117 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 20 маусымда № 32857 болып тіркелді.

5. «Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы №345 Заңы <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z020000345>

6. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңы <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z070000319>

7. Қазақстан Республикасы Білім Министрінің 2025 жылғы 29 сәуірдегі № 92 бұйрығы. «Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметі қызметінің қағидаларын бекіту туралы» <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2500036047>

8. «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ кодексі <https://adilet.zan.kz/rus/docs/K2000000360>

9. «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 11 шілдедегі №343 Заңы <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z020000343>

10. Жұбаназарова Н. С., Мадалиева З.Б., Токсанбаева Н. К. «Психодиагностика негіздері: оқу құралы». - Алматы: Қазақ университеті., 2020. - 254 б. - ISBN 978 604 04 4713

<https://magkaznu.com/ru/shop/psihodiagnostika-negizderi-oqu-quraly-254-b>

11. Савинков С. Н. (автор.- құрамы) «Білім берудегі психологиялық педагогикалық диагностика» (бакалавриат): оқулық / Савинков С. Н. - Мәскеу: КноРус, 2023. -196 б. - ISBN 978 5 406 10644 0. - Электрондық мәтін // литр [сайт]. <https://www.litres.ru/book/stanislaw-savinkov/psihologo-pedagogicheskaya-diagnostika-v-obrazovanii-ba-68086940/>

12. Акимова М. К. (ред.) Психодиагностика. «Теория және практика: жоғары оқу орындарына арналған оқулық» / ред. В. В. М. К. Акимова. - 4-ші басылым., қайта өңдеу және доп. - Мәскеу: Юрайт, 2025. - 609 Б. - ISBN 978 5 534 16295 0. - Электрондық мәтін / / білім беру платформасы Юрайт [сайт]. - URL: <https://urait.ru/bcode/568506> (өтініш берген күні: 08.03.2025)

Қосымша әдебиеттер:

1. Духновский С. В. «Психодиагностика: жоғары оқу орындарына арналған оқулық және практикум» / С.Н. В. Н. Духновский. - Мәскеу: Юрайт, 2024. - 353 с.ил. - ISBN 978-5-534-13881-8. URL: <https://urait.ru/bcode/544071> magkaznu.com+5urait.ru+5urait.ru+5litres.ru+7urait.ru+7urait.ru+7

2. Кошелева А.Н., Хороших В.В.(ред.) «Психодиагностика: жоғары оқу орындарына арналған оқулық және практикум». - Мәскеу: Юрайт, 2025. - 362 с.ил. - ISBN 978-5-534-16909-6. URL: <https://urait.ru/bcode/560991>

3. Байжұманова Б.Ш, Құнанбаева А.Ж., Өмірзақова А.М. «Психодиагностика: оқу әділдік құрал». Алматы, 2024. 417 с. ISBN 978-601-7533-74-8

4. Базалева Л. А. және т.б. «Білім беру үдерісіндегі психологиялық және психологиялық педагогикалық диагностика»: монография/ред. Н. Д. Дубовицкая Т.Д, А.В.Шашкова. - Сочи: Сочи мемлекеті.ун-т, 2023. - 152 с.ил. -

ISBN 978-5-88702-684-8. - Электрондық мәтін // IPR SMART [сайт - URL: <https://www.iprbookshop.ru/150388.htm>]

5. Райгородский Д.Я.(ред.) «Практикалық психодиагностика». Әдістемелер мен тесттер: Оқу құралы / ред. - құраст. Д.Я.Райгородский. - Самара: М. Бахрах, 2022. - 667 с.- ISBN 978-5-94648-092-5. - Электрондық мәтін // Ресей мемлекеттік кітапханасы [сайт - URL: <https://search.rsl.ru/ru/record/01011118453>]

6. «Мектептегі Психодиагностика» тест жинағы: әдістемелік материалдар / AllLessons.ru - 2023. - PDF. - Электрондық мәтін // AllLessons.ru [сайт-URL: <https://www.alllessons.ru/pedagogy/psihodiagnostika-v-shkole-chast-1-sbornik-testov.html>]

7. Рерке В. И., Матафонова С.И. «Психологиялық педагогикалық диагностика: практикумы» оқу құралы. - Мәскеу, 2023. - электрондық басылым. - URL: <https://nashol.net/20240322161302/psihologo-pedagogicheskaya-diagnostika-s-praktikumom-rerke-v-i-matafonova-s-i-2023.html>

8. «Психодиагностика тақырыбындағы тесттер жинағы»: мектеп психологтарына арналған дидактикалық материалдар / құраст. Козлова В., А., «Инфоурок» платформасы. - 2025. - PDF. - Электрондық мәтін // «Инфоурок» [сайт - URL: <https://infourok.ru/sbornik-testov-po-teme-psihodiagnostika-6929282.html>]

Academy

Қорытынды жұмыстарды бағалау критерийлері

Тестілеуді бағалау критерийлері

№	Модульдің атауы	Сағат саны	Сұрақтар саны
1.	Модуль 1. Психодиагностикаға кіріспе және психодиагностикалық жұмыстың этикалық аспектілері	12	4
2.	Модуль 2. Психодиагностиканың әдістері мен құралдары	24	12
3.	Модуль 3. Мектептегі бейімделудің психодиагностикасы, эмоционалды және мінез-құлық қиындықтары	14	8
4.	Модуль 4. Нәтижелерді түсіндіру және қорытынды жасау	14	8
5.	Модуль 5. Психодиагностика нәтижелерін сүйемелдеу және алдын алу практикада қолдану	14	8
6.	Қорытынды тестілеу	2	
БАРЛЫҒЫ:		80	40

Ұнайларды бағалауға аудару шкаласы

баға	орындалу шегі %	баллы
5	90-100%	29-35
4	75-89%	23-28
3	50-74%	15-22
2	50% аз	20 баллдан аз